

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра економіки, підприємництва та економічної безпеки**

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

**на тему «Управління платоспроможністю підприємства»
за матеріалами ТОВ «Кондитерський цех»**

Здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня
II курсу, групи ЕМУз- 21-1
спеціальності 051 Економіка,
освітня програма «Управління бізнес-процесами
на підприємстві»

Кутузової Ірини
Олександрівни

Науковий керівник

Бодров Володимир
Григорович, д.е.н.,
професор

Керівник освітньо-
професійної програми

Бодров Володимир
Григорович, д.е.н.,
професор

Допущено до захисту за рішенням
кафедри економіки, підприємництва та
економічної безпеки,
протокол від 28.11.2022 № 6

Завідувач кафедри економіки,
підприємництва та економічної безпеки

Слюсарева Л.В., д.е.н., професор

Ірпінь – 2023

Реєстрація № 55 21.01.2023 О.Ф.
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту 85 13.02.23
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова ЕК: _____ Кіндзерський Ю.В., д.е.н., с.н.с.
(підпис)

Заступник голови ЕК Лазебник Лазебник Л.Л., д.е.н., професор
(підпис)

Члени комісії: Бодров Бодров В.Г., д.е.н., професор
(підпис)
Марченко Марченко О.І., к.е.н., доцент
(підпис)

Секретар комісії,
провідний фахівець
кафедри економіки, підприємництва та
економічної безпеки

Соня

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут економічної безпеки та митної справи
Кафедра економіки, підприємництва та економічної безпеки
Спеціальність 051 Економіка
Освітньо-професійна програма
«Управління бізнес-процесами на підприємстві»

Затверджую
Завідувач кафедри Л.В.Слюсарева

**Завдання на випускню кваліфікаційну (дипломну) роботу здобувачу
вищої освіти**

Кутузовій Ірині Олександрівні

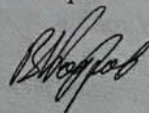
- Тема випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи
«Управління платоспроможністю підприємства»
Затверджена наказом ректора від 30 листопада 2021 р. № 1652
- Строк здачі закінченої роботи 20 січня 2023 р.
- Цільова установка: виявлення дієвості управління платоспроможністю підприємства.
Мета роботи: поглиблення теоретико-методичних основ та удосконалення практичних рекомендацій щодо управління платоспроможністю підприємства.
Об'єкт дослідження: платоспроможність ТОВ «Кондитерський цех».
Предмет дослідження: теоретико – методичні аспекти та практичні рекомендації щодо управління платоспроможністю підприємства.
База дослідження: ТОВ «Кондитерський цех».
- Вихідні дані до роботи дослідження стали публікації у періодичних фахових виданнях зарубіжних та вітчизняних науковців, монографії та нормативно-правові акти України з досліджуваної проблеми, статистичні матеріали з фінансової звітності ТОВ «Кондитерський цех».
- Перелік графічного матеріалу: 11 таблиць, 9 рисунків.
- Зміст випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи (перелік питань за кожним розділом): РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи управління платоспроможністю підприємства; 1.1.Платоспроможність підприємства: економічна сутність та фактори впливу; 1.2. Методичні підходи до оцінки управління платоспроможністю підприємства; РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОНДИТЕРСЬКИЙ ЦЕХ»; 2.1. Визначальні тенденції розвитку господарської діяльності підприємства ТОВ «Кондитерський цех»; 2.2. Оцінка поточного стану платоспроможності підприємства; РОЗДІЛ 3. Головні напрями удосконалення управління платоспроможністю підприємства ТОВ «Кондитерський цех»; 3.1. Обґрунтування та розроблення оптимізаційної системи управління платоспроможністю підприємства; 3.2. Основні складові та ефективність системи управління платоспроможністю підприємства.

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1.	Вибір теми дипломної роботи, затвердження плану виконання роботи	30.11.2021 р.	30.11.2021 р.
2.	Опрацювання літературних джерел за напрямком дослідження	03.03.2022 р.	03.03.2022 р.
3.	Підготовка теоретичного розділу та подання її керівнику	06.04.2022 р.	06.04.2022 р.
4.	Апробація результатів дослідження теоретичного опрацювання матеріалу (підготовка статті та/або тез доповіді на науковій конференції)	28.05.2022 р.	28.05.2022 р.
5.	Підготовка аналітичного розділу роботи та подання її керівнику	30.08.2022 р.	30.08.2022 р.
6.	Підготовка III розділу дипломної роботи та подання її керівнику	04.10.2022 р.	04.10.2022 р.
7.	Підготовка 100% дипломної роботи та подання її керівнику	07.11.2022 р.	07.11.2022 р.
8.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	14.11.2022 р.	14.11.2022 р.
9.	Попередній захист дипломної роботи	28.11.2022 р.	28.11.2022 р.
10.	Отримання відгуку керівника дипломної роботи	18.01.2023 р.	18.01.2023 р.
11.	Рецензування дипломної роботи	20.01.2023 р.	20.01.2023 р.
12.	Представлення роботи для перевірки на плагіат	20.01.2023 р.	20.01.2023 р.
13.	Захист дипломної роботи	13.02.2023 р.	13.02.2023 р.

Дата видачі завдання 30 листопада 2021 р.

Керівник випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи

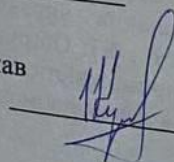
Бодров Володимир Григорович, д.е.н., професор

Керівник освітньо-професійної програми

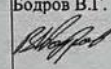
Бодров Володимир Григорович, д.е.н., професор

Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

Кутузова Ірина Олександрівна

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: керівника, голови комісії, членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст випускної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 25	23		Наук. кер.: Бодров В.Г.
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 5	5		
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5	5		
4. Рецензент	від 0 до 5	5		
5. Передзахист (якість та повнота представленого матеріалу, рішення щодо балів залишається за комісією)	від 1 до 10	8		
РАЗОМ БАЛІВ*	від 0 до 50	46		
ОЦІНЮВАННЯ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Довідь	від 0 до 10	10		
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	24		
4. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10	—		
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	39		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	85		

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ
ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
85	B	4,5	13.02.23	

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
80-89	B	4 (добре)
70-79	C	
60-69	B	3 (задовільно)
50-59	E	
35-49	EX	2 (незадовільно)

АНОТАЦІЯ

УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Мета - поглиблення теоретико-методичних основ та удосконалення практичних рекомендацій щодо управління платоспроможністю підприємства.

Завдання: розкрити економічну сутність та фактори впливу на платоспроможність підприємства; визначити методичні підходи до оцінки управління платоспроможністю підприємства; проаналізувати визначальні тенденції розвитку господарської діяльності підприємства ТОВ «Кондитерський цех»; зробити оцінку поточного стану платоспроможності підприємства; обґрунтувати та розробити оптимізаційну систему управління платоспроможністю підприємства; дослідити основні складові та ефективність системи управління платоспроможністю підприємства.

Об'єктом дослідження є платоспроможність ТОВ «Кондитерський цех».

Предметом дослідження є теоретико – методичні аспекти та практичні рекомендації щодо управління платоспроможністю підприємства.

Дипломна робота містить 51 сторінка, 11 таблиць, 9 рисунків, список використаних джерел з 45 найменувань.

Ключові слова: платоспроможність, управління, ефективність, ліквідність, фінансова стійкість.

Рік виконання дипломної роботи – 2022.

Рік захисту дипломної роботи – 2023.

ABSTRACT

MANAGEMENT OF PAYMENT CAPACITY OF THE ENTERPRISE

The goal is to deepen the theoretical and methodological foundations and improve practical recommendations for managing the company's solvency.

Task: reveal the economic essence and factors affecting the solvency of the enterprise; to determine methodical approaches to the assessment of enterprise solvency management; to analyze the defining trends in the development of the economic activity of the "Confectionery Shop" LLC; make an assessment of the current state of the company's solvency; justify and develop an optimization system for managing the company's solvency; to investigate the main components and effectiveness of the company's solvency management system.

The object of the study is the solvency of "Confectionery Shop" LLC.

The subject of the research is the theoretical and methodological aspects and practical recommendations for managing the company's solvency.

The thesis contains 51 pages, 11 tables, 9 figures, a list of used sources of 45 titles.

Keywords: solvency, management, efficiency, liquidity, financial stability.

Year of graduation: 2022.

Year of protection of work: 2023.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1. Платоспроможність підприємства: економічна сутність та фактори впливу.....	10
1.2. Методичні підходи до оцінки управління платоспроможністю підприємства.....	16
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОНДИТЕРСЬКИЙ ЦЕХ».....	21
2.1. Визначальні тенденції розвитку господарської діяльності підприємства ТОВ «Кондитерський цех».....	21
2.2. Оцінка поточного стану платоспроможності підприємства.....	29
РОЗДІЛ 3. ГОЛОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОНДИТЕРСЬКИЙ ЦЕХ».....	36
3.1. Обґрунтування та розроблення оптимізаційної системи управління платоспроможністю підприємства.....	36
3.2. Основні складові та ефективність системи управління платоспроможністю підприємства.....	41
ВИСНОВКИ.....	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	51

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасних умовах, коли тривала економічна криза пов'язана з коронавірусом, коли в різних країнах світу, в тому числі і в Україні, спостерігається економічна нестабільність, пов'язана з воєнними діями зі сторони росії, для підприємств актуальним залишається питання їх спроможність своєчасно здійснювати розрахунки з кредиторами за товари (роботи, послуги), із заробітної плати, з державою за податки та збори, тощо. В цей нестабільний та нелегкий час гострим та актуальним є питання управління платоспроможністю підприємства, аналіз її чинників впливу, інформаційного забезпечення з метою поліпшення методів управління платоспроможністю, адже налагодження системи ефективного управління та реагування на будь-які зовнішні та внутрішні негативні фактори є ознакою успішної діяльності будь-якого підприємства.

Отже, питання управління платоспроможністю підприємства зосереджені в зоні найбільшої уваги як в організаційно-методичному, так і науковому аспектах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значна кількість провідних сучасних вітчизняних науковців, зокрема, Бодров В.Г., Лазебник Л.Л., Журавльова Ю.Ю., Левкович О. В., Воробйова А. О., Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І., В. М. Мельник, Є. В. Мних та зарубіжних науковців і практиків, таких як Й. Ворст, Дж. Депалленса, Дж. Джоборда досліджують теоретичні аспекти та інформаційне забезпечення платоспроможності підприємства, платоспроможність визначають як здатність підприємства виконувати свої зобов'язання наступні вчені: В. В. Ковальов, М. М. Крейніна, А. В. Грачов, Е. І. Уткін, А. Д. Шеремет, але світові тенденції в економіці спонукають до пошуку нових важелів її управління.

Однак незважаючи на різноманітність і глибину досліджень щодо управління платоспроможністю підприємства, увага до зазначеної проблеми обумовлена, тим що невирішеними залишаються питання, які пов'язані з встановленням взаємозв'язку платоспроможності підприємств і впливу чинників зовнішнього та внутрішнього оточення та ринкових загроз.

Метою дипломної роботи є поглиблення теоретико-методичних основ та удосконалення практичних рекомендацій щодо управління платоспроможністю підприємства.

Відповідно до цієї мети визначено сукупність **завдань**, спрямованих на її досягнення:

- розкрити економічну сутність та фактори впливу на платоспроможність підприємства;
- визначити методичні підходи до оцінки управління платоспроможністю підприємства;
- проаналізувати визначальні тенденції розвитку господарської діяльності підприємства ТОВ «Кондитерський цех»;
- зробити оцінку поточного стану платоспроможності підприємства;
- обґрунтувати та розробити оптимізаційну систему управління платоспроможністю підприємства;
- дослідити основні складові та ефективність системи управління платоспроможністю підприємства.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є платоспроможність ТОВ «Кондитерський цех».

База дослідження - ТОВ «Кондитерський цех».

Предметом дослідження є теоретико – методичні аспекти та практичні рекомендації щодо управління платоспроможністю підприємства.

Методи дослідження. При написанні дипломної роботи застосовано наступні методи наукового дослідження: узагальнення – в визначенні сутності поняття «платоспроможність», систематизації – щодо наукових поглядів вчених, графічний метод, горизонтальний аналіз – в процесі

порівняння кожної позиції фінансової звітності з попереднім періодом, вертикальний аналіз – при визначенні структури фінансових показників, економічного аналізу – проведення оцінки платоспроможності та факторів впливу на неї, методи узагальнення і реалізації результатів – при формування висновків і пропозицій.

Інформаційним забезпеченням дослідження є праці науковців, які стосуються ефективності управління платоспроможністю підприємства, фахові видання, монографії, статистичні дані Держкомстат України, статистична інформація країн ЄС, статистичні дані фінансової звітності ТОВ «Кондитерський цех».

Практичне значення одержаних результатів полягає в обґрунтуванні наукових підходів, спрямованих на вдосконалення управління платоспроможністю підприємства ТОВ «Кондитерський цех».

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Платоспроможність підприємства: економічна сутність та фактори впливу

Складні умови функціонування суб'єктів господарювання, сповільнення інвестиційних процесів, вимагають пошуку ефективних організаційно-економічних механізмів управління діяльністю підприємства. Збалансованість грошових потоків, зростання прибутковості господарської діяльності підприємства, забезпечення своєчасності здійснення розрахунків з кредиторами можливо забезпечити при розробці відповідного організаційно-методичного забезпечення аналізу платоспроможності, вивчення причинно-наслідкових зав'язків та напрямів її зростання. Побудова належної системи аналізу та оцінки платоспроможності базується на встановленні економічного змісту поняття «платоспроможність» [1].

“Аналіз і оцінка платоспроможності компанії, яка проведена своєчасно, дає змогу знизити внутрішні витрати компанії, а також зберегти гнучкість під час прийняття управлінських рішень. В умовах сучасної економіки підприємствам необхідно сформулювати найбільш оптимальну систему аналізу й оцінки платоспроможності, що дає можливість визначити ефективність управління фінансовими ресурсами, майном компанії і його структурою, а також підтримувати продуктивні взаємини з партнерами» [2, с. 117]. Тому в сучасних умовах актуальними є питання встановлення напрямів уникнення випадків неплатоспроможності підприємства, формування системи

показників та шляхів підвищення платоспроможності підприємства в умовах нових викликів сучасних економічних умов функціонування.

Платоспроможне підприємство може в указаний термін повністю розрахуватися з постачальниками техніки та матеріалів для виробництва, кредиторами, оплачувати без затримок заробітні плати свого персоналу, вчасно сплачувати податки до бюджету. Залежно від того, як вчасно і часто підприємство погашає заборгованості, можна визначити наявність вільних грошових коштів. Аналіз платоспроможності підприємства необхідний не тільки для того, щоб зробити оцінку і прогноз майбутньої діяльності підприємства. Він потрібен і для банків, що виступають в ролі зовнішніх кредиторів.

Адже перед видачою кредиту банківській установі необхідно бути повністю впевненим, що позичальник зможе виплатити всю суму кредитних коштів. У сучасних умовах всі суб'єкти ринкових відносин зацікавлені в тому, щоб отримати об'єктивну інформацію про фінансовий стан підприємства. І одним з головних сигналів фінансового стану є платоспроможність.

Оцінка загального фінансового стану та платоспроможності підприємства є не лише вагомим елементом функціонування та управління підприємством, а й служать візитівкою. Результати цього аналізу дозволяють визначити місце та позицію підприємства та його конкурентні переваги.

У сучасних ринкових умовах економічного розвитку підприємства функціонують в часи ризикованості та невизначеності, що виникає при здійсненні вибору найбільш ефективного напрямку майбутнього розвитку, а також високому впливу зовнішніх чинників, тому важливість аналізу платоспроможності для розуміння фінансового стану підприємства є дуже вагомим і своєчасним.

На сьогодні існує багато трактувань поняття платоспроможності підприємства. Більшість науковців пов'язує дане поняття із здатністю

розплачуватись за існуючими зобов'язаннями. Так, М. Бердар під платоспроможністю розуміє здатність виконувати власні зобов'язання [3].

В. Іващенко та М. Болюх визначають платоспроможність у якості показника фінансової стійкості підприємства [18]. Ототожнюють фінансову стійкість із платоспроможністю й інші науковці, такі як І. Зятковський та І. Макарчук [32].

Ми вважаємо, що даний погляд є хибним бо ці поняття характеризують різні позиції загального стану підприємства. Якщо платоспроможність – це зовнішній прояв фінансового стану підприємства, то фінансова стійкість – його внутрішня сторона, що пов'язана із загальною фінансовою структурою підприємства і відображає збалансованість грошових і товарних потоків, доходів і витрат, коштів і джерел їх формування у довгостроковій перспективі.

В. Сирота вважає платоспроможність можливістю розраховуватися за зобов'язаннями підприємства без ризику для подальшого розвитку та поточного функціонування [17, с. 36].

А. Мазаракі, Л. Лігоненко, Н. Ушакова та надають більш ширше трактування платоспроможності, згідно з яким дана категорія розглядається відповідністю витрат і доходів підприємства, яка забезпечує можливість постійного або періодичного фінансування функціонування та виконання взятих зобов'язань.

Одне з найбільш точних, на наш погляд, визначень платоспроможності дає науковець О. Непочатенко, згідно з яким – це можливість суб'єкта господарювання наявними грошовими ресурсами своєчасно погасити існуючі строкові зобов'язання [36, с. 365]. Ціла низка науковців, серед яких Є. Іонін, С. Іванюта, Т. Унковська, не відрізняють поняття платоспроможності та ліквідності або дають їм таке трактування, що носить один зміст, який полягає в можливості нести відповідальність різними видами активів, окремо або в цілому, за свої платіжні зобов'язання в будь-який момент часу поточного і планового періодів згідно з укладеними договорами [16]. На

нашу думку, таке визначення може спотворити подальші оцінки цих категорій, що відіб'ється на результатах аналізу. Не зважаючи на схожість і взаємозв'язок понять платоспроможності та ліквідності, ліквідність, на наш погляд, є більш широкою категорією.

Досліджуючи різницю між двома категоріями відмітимо, що ліквідність підприємства характеризується рухом фінансових потоків, а платоспроможність визначається рухом грошових потоків. Обидва потоки знаходяться у взаємозалежності і рухаються паралельно один одному. Слід також зазначити, що більшість науковців пов'язують категорію платоспроможності зі здатністю суб'єкта господарювання розраховуватися за своїми короткостроковими зобов'язаннями, але зустрічаються й протилежні точки зору, коли платоспроможність розглядають як здатність підприємства розраховуватися за довгостроковими зобов'язаннями, а здатність розраховуватися за короткостроковими називають ліквідністю [37, с. 42].

Власні визначення платоспроможності, які так чи інакше виявляються з переліченими, надають й інші науковці – Й. Ворст, Л. Лахтіонова, В. Мельник, Н. Тарасенко, М. Чумаченко та інші. На основі аналізу економічної літератури щодо визначення поняття «платоспроможність підприємства» та систематизації думок науковців, нами узагальнено основні підходи до визначення економічної сутності платоспроможності, які представлено на рис. 1.1.

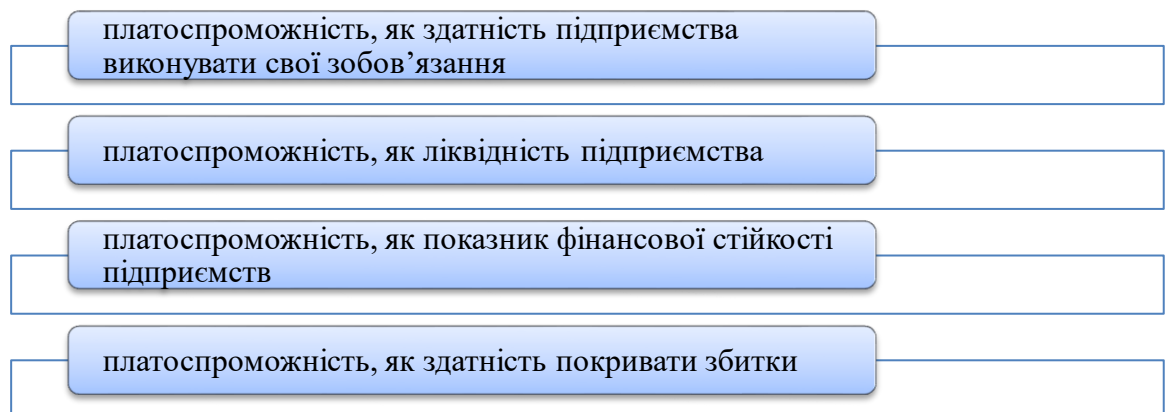

Рис. 1.1. Підходи до визначення економічної сутності платоспроможності

Джерело: побудовано автором за даними [3]

Розглянувши сутність платоспроможності різних науковців, ми можемо зробити висновок, що всіх їх об'єднує позиція достатності грошових коштів у підприємства.

Роль платоспроможності у функціонуванні та діяльності підприємства також полягає і в тому, що приймаються рішення щодо залучення інвестицій, в підборі постачальників, а також пошуку висококваліфікованого персоналу. Платоспроможне підприємство має явну перевагу над іншими організаціями схожого профілю та сегменту ринку.

Оцінка платоспроможності підприємства здійснюється за наступними етапами:

- проведення коефіцієнтного аналізу для кількісної оцінки платоспроможності підприємства;
- проведення аналізу оцінки збалансованості платіжного календаря підприємства;
- аналіз грошових потоків підприємства;
- використання інтегрального методу та проведення оцінки ліквідності балансу.

Необхідно відзначити фактори, які безпосередньо можуть вплинути на платоспроможність підприємства. Загалом під впливом таких факторів формується платоспроможність підприємства:

- достатнього ступеня наявних в організації активів, щоб при необхідності була можливість в найкоротші терміни перевести їх в гроші для погашення наявних зобов'язань [5];
- наявності активів, а саме грошових коштів і майна, яких буде достатньо для погашення наявних у компанії зобов'язань.

Виділяють дві групи факторів – зовнішні та внутрішні.

До внутрішніх відносять ті фактори, які визначають ефективність діяльності підприємства і є резервами поліпшення фінансового становища підприємства [6]:

- структура та величина витрат виробництва та їх динаміка;
- склад та структура продукції та послуг, що випускаються;
- розмір капіталу підприємства;
- стан майна підприємства та його фінансових коштів та майна, які включають резерви та запаси.

Дія зовнішніх факторів зумовлена загальним макроекономічним станом, що склався в державі, їх виникнення безпосередньо не пов'язане з діяльністю самого підприємства. Найчастіше зовнішні фактори впливають на фінансову стійкість підприємства не прямо, а опосередковано через вплив на внутрішні фактори. Кожен з зазначених факторів може позитивно і негативно вплинути на платоспроможність підприємства. Залежно від того як розвивається економіка країни, будуть відрізнятися такі показники, як рівень доходів і прибутковості підприємств, темпи зростання валового національного продукту. Тому на кризовому етапі знижується платоспроможність підприємств, що негативно впливає на фінансову стійкість підприємств. Також в такий період зростає вплив інфляції на розмір чистого прибутку підприємства, що призводить до зменшення обсягів фінансових ресурсів підприємства і сприяє зниженню рівня його фінансової стійкості.

До групи зовнішніх факторів впливу на платоспроможність відносять ті фактори, які не залежать від діяльності підприємства:

- діюча податкова система;
- позиція підприємства на певному сегменті ринку;
- можливості щодо ділового співробітництва;
- рівень залежності від інвесторів та кредиторів;
- рівень безробіття;
- митна політика;
- рівень банківських відсотків;

- монополізація ринку;
- кліматичні умови;
- ефективність податкової політики;
- рівень доходу населення;
- активність фондового ринку;
- пропозиції взаємозамінних товарів та товарів - аналогів [10, с.118].

Варто враховувати, що внутрішні фактори впливу на фінансову стійкість та платоспроможність підприємства можуть негативно впливати на зовнішнє оточення, при цьому зовнішні фактори мають змогу чинити негативний вплив на внутрішні процеси [19]. Можемо підсумувати, що на платоспроможність підприємства впливає багато факторів, як зовнішніх, так і внутрішніх. Дані фактори впливу можуть знижувати платоспроможність (зменшення обсягів прибутку, зростання собівартості), так і підвищувати (інвестування капіталу, скорочення запасів).

1.2. Методичні підходи до оцінки управління платоспроможністю підприємства

В сучасній економічній літературі існує безліч думок відносно того, як варто здійснювати оцінку платоспроможності підприємства. Найбільш формалізоване його представляють у такий спосіб: аналіз ліквідності балансу; аналіз за допомогою розрахунків спеціальних коефіцієнтів [16, с. 54].

Головною метою оцінки платоспроможності виступають заходи по своєчасному виявленню й усуненню недоліків у фінансовій діяльності й пошуку резервів покращення. Для цього науковці вважають доцільним розв'язати наступні завдання:

- 1) оцінити виконання планових заходів щодо надходження фінансових ресурсів і їх використання з позиції покращення платоспроможності й кредитоспроможності підприємства на основі вивчення взаємозв'язків між

різними показниками господарської, комерційної та фінансової діяльності підприємства;

2) виходячи з реальних умов виробничої діяльності та наявності власних і позикових коштів прогнозувати можливі фінансові результати, економічної рентабельності;

3) розробити конкретні заходи, які направлені на більш ефективне використання фінансових коштів [18, с. 135].

Аналіз платоспроможності здійснюється за різними напрямками. В процесі дослідження встановлено, що науковці обґрунтовують застосування різних етапів. Проте, на нашу думку, всі ці етапи зводяться до трьох основних:

підготовчий етап – включає підбір інформаційних джерел, в яких висвітлюється інформація про фінансовий стан;

основний етап – передбачає здійснення аналітичної оцінки наявності, тенденцій, структури та ефективності їх використання;

заключний етап – передбачає підведення підсумків та формування узагальнених висновків про стан платоспроможності на основі проведеного аналізу, а також їх прогнозування на наступні періоди та пропозиції щодо вивчення альтернатив управлінських рішень.

При оцінці платоспроможності підприємств здійснюється аналіз рівня управління ліквідністю не тільки керівництвом, а й засновника, інвесторами, постачальниками: з метою результативності використання ресурсів, банки для оцінки умов та термінів кредитування, визначення рівня ризику, постачальники для своєчасного одержання платежів, податкові служби для виконання плану надходження і зарахування коштів до бюджету. Відповідно до цього аналіз платоспроможності ділиться на внутрішній і зовнішній. Внутрішній аналіз проводиться службами підприємства, і його результати використовуються для прогнозування, планування й контролю. Його метою є встановлення планомірного надходження ресурсів і розміщення власних й

позикових засобів таким чином, щоб забезпечити нормальне функціонування та діяльність підприємства, одержання максимального прибутку й виключення банкрутства.

Зовнішній аналіз, як правило, здійснюється інвесторами, постачальниками матеріальних і фінансових ресурсів, які контролюються органами на основі фінансової звітності. Його мета - установити можливість вигідно вкласти засоби, щоб забезпечити максимальний прибуток та виключити ризик втрати та невизначеності [15].

Основні методичні підходи до оцінки платоспроможності, в залежності від інформаційної бази та періоду аналізу приведено на рис.1.2.

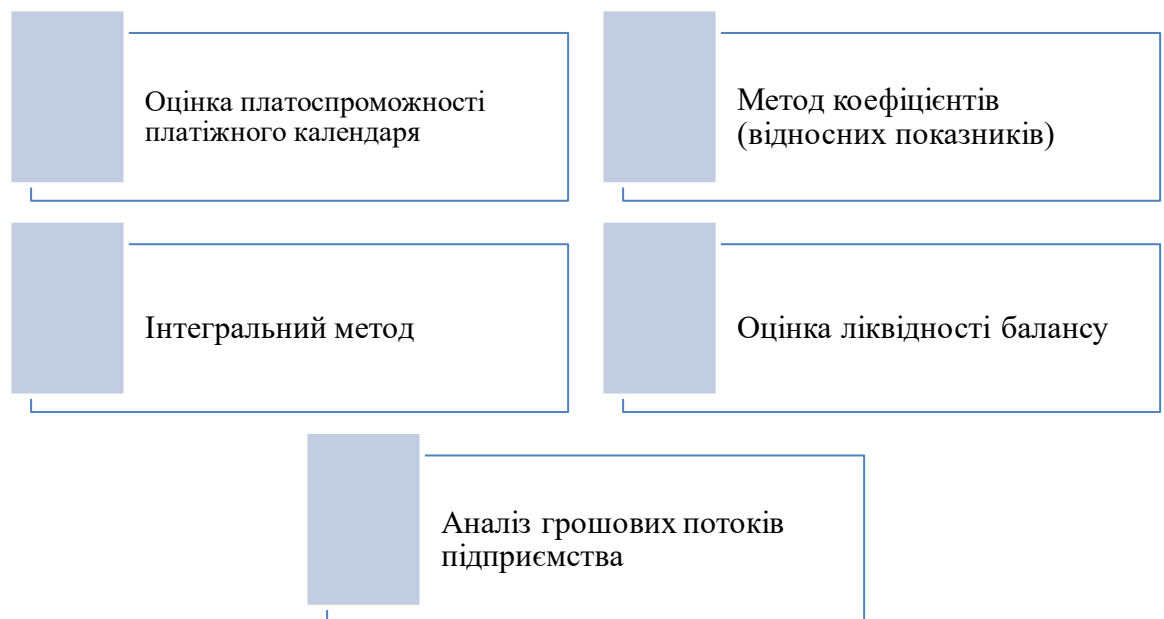

Рис. 1.2. Методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства

Джерело: побудовано автором за даними [27]

Інший вагомий показник платоспроможності та ліквідності полягає в тому, що його в літературних джерелах пропонують здійснювати за певними етапами, які не є обумовленими, здійснюються в різній послідовності і зводяться до вирішення конкретних завдань (табл. 1.1.).

За методикою науковця Мниха Є.В. оцінка платоспроможності зводиться до розрахунку таких відносних показників як: коефіцієнт термінової платоспроможності (розраховується як відношення грошових коштів, їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій до короткострокових зобов'язань за платежами (0,25-0,35)); коефіцієнт абсолютної платоспроможності, (відношення суми грошових коштів в національній та іноземній валюті до короткострокових зобов'язань з нормативними межами 0,1 - 0,2); коефіцієнт проміжної платоспроможності (визначається як відношення суми грошових коштів, їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій, реальної короткострокової дебіторської заборгованості до короткострокових зобов'язань за платежами (0,7-0,8)); коефіцієнт загальної платоспроможності (визначається як відношення суми оборотних активів до короткострокових зобов'язань (2-2,5)) [7, С. 34].

Таблиця 1.1.

Складові аналізу платоспроможності підприємства

Складові аналізу	Автори			
	Журавльова Ю.Ю.	Мних Є.В., Барабаш Н.С.	Тютюнник Ю.М.	Тринька Л.Я., Іванчук О.В.
Аналіз відносних показників платоспроможності		+		
Аналіз ліквідності балансу підприємства			+	+
Оперативний аналіз платоспроможності			+	
Розрахунок впливу факторів на зміну коефіцієнта покриття	+			
Аналіз абсолютних показників ліквідності		+	+	+
Коефіцієнт автономії, коефіцієнт податкоспроможності	+			
Оцінка на основі грошових потоків	+			+

Джерело: систематизовано автором за [10, 21, 23, 30]

Методичний підхід в основі якого є використання відносних показників ліквідності та набув широкого використання при аналізі платоспроможності підприємства не забезпечує об'єктивної оцінки результатів дослідження. До шляхів покращення оцінки платоспроможності підприємства можна віднести оптимізацію аналітичних можливостей його інформаційної бази для проведення аналітичної оцінки, шляхом застосування облікових даних; проведення оперативного аналізу платоспроможності; дослідження системи показників платоспроможності на основі грошових потоків підприємства.

Висновки до розділу 1.

1. В процесі написання роботи було розглянуто теоретичні й методологічні основи управління і аналізу платоспроможності підприємства, а саме: розкрито економічну сутність та фактори впливу на платоспроможність підприємства; визначено методичні підходи до оцінки управління платоспроможністю підприємства.

2. Проведені дослідження показали, що на платоспроможність впливають ряд факторів, зокрема: розміри підприємства та сфери і напрями його діяльності, умови розрахунків з дебіторами та кредиторами, стан запасів, їх обсяги та вартість, стан дебіторської заборгованості, наявність виробничого і ресурсного потенціалу для вкладень, інвестиції за рахунок майбутніх грошових потоків, сезонний характер виробництва на підприємстві.

РОЗДІЛ 2.

АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОНДИТЕРСЬКИЙ ЦЕХ»

2.1. Визначальні тенденції розвитку господарської діяльності підприємства ТОВ «Кондитерський цех»

Аналіз управління платоспроможністю підприємства розглянемо на матеріалами товариства з обмеженою відповідальністю «Кондитерський цех», яке засноване в 2001 році у м. Хмельницькому. Основними напрямками діяльності ТОВ «Кондитерський цех» є наступні [14]:

10.71 - Виробництво хліба та хлібобулочних виробів; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок нетривалого зберігання, кава;

10.72 - Виробництво сухарів і сухого печива; виробництво борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок тривалого зберігання;

47.24 - Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах;

56.10 - Діяльність ресторанів, надання послуг мобільного харчування.

Товариство має самостійний баланс, відокремлене майно, розрахунковий та інші рахунки в банківських установах, круглу печатку, від свого імені набуває майнові та особисті немайнові права.

Продукція ТОВ «Кондитерський цех» користується великим попитом у споживачів і реалізується у багатьох областях України. Зокрема в Хмельницькій, Житомирській, Вінницькій, Волинській, Львівській, Івано-Франківській, Рівенській, Тернопільській, Закарпатській, Київській та Полтавській.

Динаміку обсягів виробництва основних груп продукції ТОВ «Кондитерський цех» за період 2019-2021 рр. наочно відображено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Обсяги виробництва основних груп продукції ТОВ «Кондитерський цех» у 2019-2021 рр.

Основні види продукції	2019	2020	2021	Відхилення ми 2021/2019	
				абсол., тис. грн.	відносно, у %
Борошняні кондитерські вироби	169990	218568	464668	294678	173,35
Шоколадні кондитерські вироби	403517	528782	620990	217473	53,89
Кава	405023	605154	1214575	809552	199,88
Всього	1147014	1352504	2300233	1153219	100,54

Джерело: звіт про роботу підприємства в 2019-2021 рр. .

Слід зазначити, що в цілому за період 2019-2021 рр. у підприємства вдвічі зросли обсяги виробництва продукції. При цьому у 2021 р., порівняно з 2019 р., найбільше зростання було характерне для такого виду продукції як кава – на 809552 тис. грн., або на 199,88 %, найменше зростання – на 217473 тис. грн. (або 53,89 %) для шоколадних кондитерських виробів.

Стосовно зміни структури виробництва продукції ТОВ «Кондитерський цех» за період 2019-2021 рр. (табл. 2.2).

Таблиця 2.2

**Динаміка структури виробництва основних груп продукції ТОВ
«Кондитерський цех», у %**

Основні види продукції	2019	2020	2021	Відхилення 2021/2019, +/-
Борошняні вироби	14,82	16,16	20,20	5,38
Шоколадні вироби	41,20	39,10	27,00	-14,20
Кава	43,98	44,74	52,80	8,82
Всього	100,00	100,00	100,00	—

Джерело: звіт про роботу підприємства

Результати аналізу вказують на зростання частки борошняних та кондитерських виробів у загальному обсягу випуску з 14,82 % у 2019 р. до 20,20 % у 2021 р. та суттєве зменшення частки шоколадних виробів – з 41,2 % до 27 % відповідно. Такі зміни структури виробництва продукції викликані тим, що обсяги виробництва борошняних виробів в 3,22 рази збільшилися, ніж обсяги виробництва шоколадних виробів.

ТОВ «Кондитерський цех» створює резервний (страховий) фонд. Резервний фонд утворюється у розмірі 25 % від статутного капіталу, шляхом щорічних відрахувань у розмірі не менше ніж 5 % від суми прибутку по підсумках діяльності за рік. Для здійснення оцінки фінансово-господарської діяльності товариства, проаналізовано результати діяльності ТОВ «Кондитерський цех» за 2019-2021 роки.

Аналіз складу та структури активів товариства у 2019-2021 роках наведено в табл. 2.3.

Таблиця 2.3.

Аналіз складу та структури активів ТОВ «Кондитерський цех»

Показники	2019	2020	2021	Зміни в абсолютних величинах, тис. грн.		Темпи зростання (зниження), %	
				2021/ 2019	2021/ 2020	2021/ 2019	2021/ 2020
Довгострокові фінансові	7,7	7,7	7,7	-	-	-	-

інвестиції							
Усього необоротних активів	7,7	7,7	7,7	-	-	-	-
Запаси	14,3	18,0	29,1	25,2	11,1	103,5	61,7
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	42,4	65,3	43,6	1,2	-21,7	2,83	-33,2
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0	0	0,4	0,4	0,4	0	0
Гроші та їх еквіваленти	6,7	13,4	20,8	14,1	7,4	210,4	55,2
Усього оборотних активів	63,4	96,7	93,9	30,5	-2,8	47,6	-2,9
Баланс	71,1	104,4	101,6	30,5	-2,8	42,9	-2,7

Джерело: складено і розраховано автором за даними звітності підприємства

В 2019 році в загальній структурі активів підприємства переважали оборотні активи, питома вага яких склала 89,17 %. Частка необоротних активів ТОВ «Кондитерський цех» в 2019 році склала 10,83 %. На рис. 2.1 наведено структуру активів ТОВ «Кондитерський цех» в 2019-2021 роках.

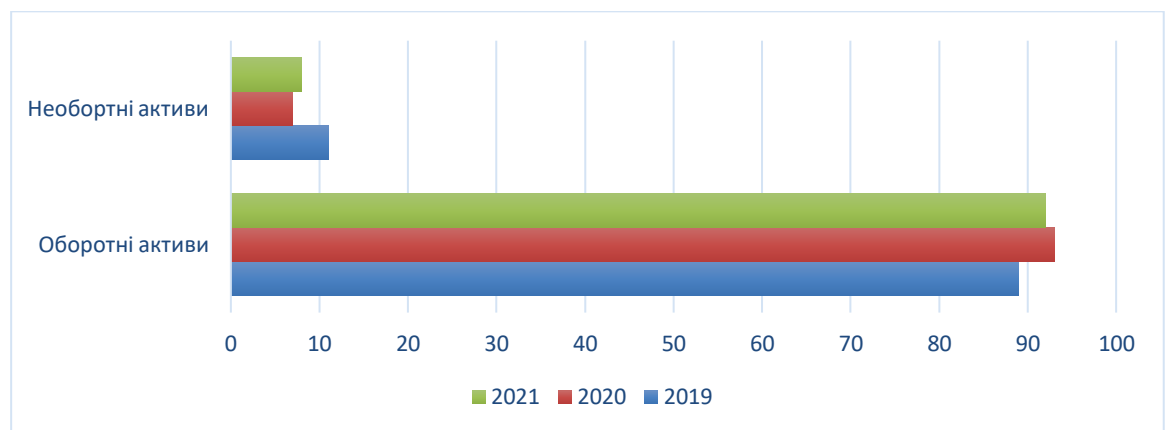

Рис. 2.1. Структура активів ТОВ «Кондитерський цех» у 2019-2021 роках

Джерело: побудовано автором за даними підприємства

У загальній структурі активів підприємства, в 2020 році, переважали оборотні активи, частка яких склала 92,62 %, що більше, в порівнянні з 2019 роком на 3,45 %. Питома вага необоротних активів, в загальній структурі активів ТОВ «Кондитерський цех» була на рівні 7,38 % та знизилась, в порівнянні з 2019 року на 3 %. У загальній структурі активів ТОВ

«Кондитерський цех» переважали оборотні активи, частина яких в 2021 році склала 92,42 %, що на 0,2 відсоткових пункти менше, ніж в періоді, який досліджується.

Запаси ТОВ «Кондитерський цех» на кінець 2019 року становили 14,3 тис. грн. На кінець 2021 року, в порівнянні з 2020 роком, вартість запасів товариства зросла на 25,87 % або на 3,7 тис. грн та склала 18,0 тис. грн. На кінець 2021 року, в порівнянні з аналогічним періодом 2020 року, обсяг запасів товариства збільшився на 61,67 % або на 11,1 тис. грн та склав 29,1 тис. грн. На рис. 2.2 відображено динаміку запасів ТОВ «Кондитерський цех» в 2019-2021 роках.

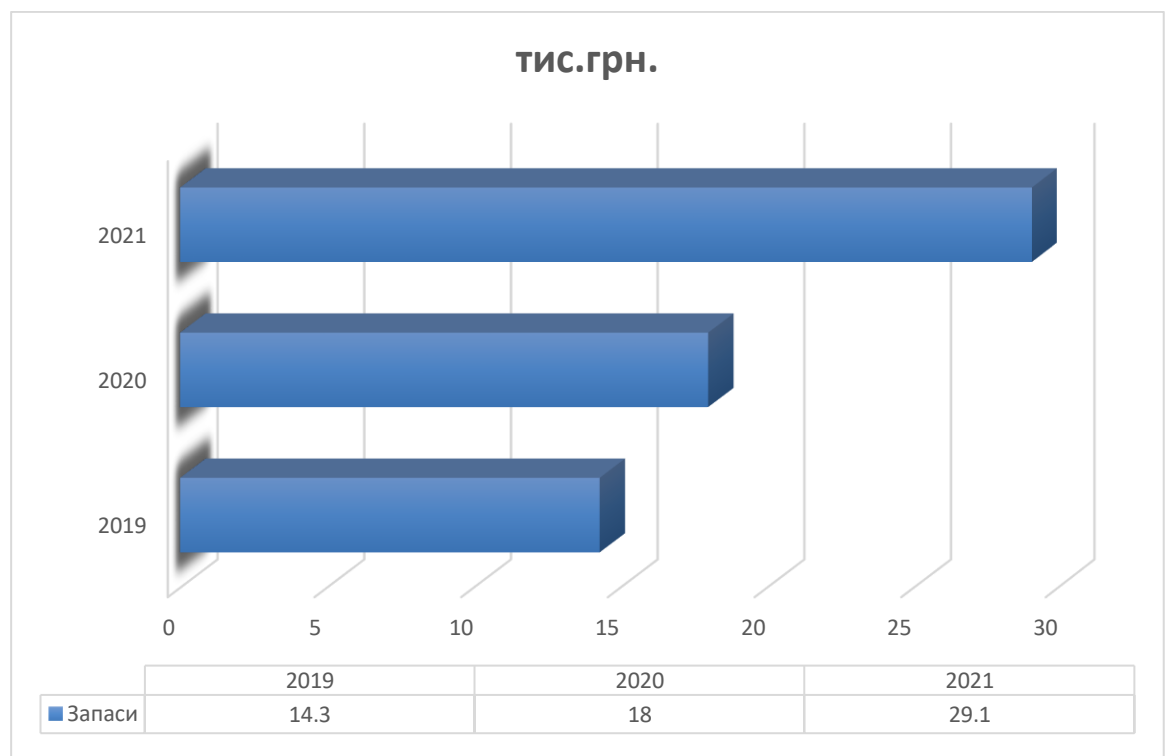

Рис. 2.2. Динаміка запасів ТОВ «Кондитерський цех» у 2019-2021 роках

Джерело: побудовано автором за даними звітності підприємства

В 2020 році дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги ТОВ «Кондитерський цех» зросла, в порівнянні з 2019 роком, на 54,01 % або 22,9

тис. грн та склала 65,3 тис. грн. В 2019 році дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги склала 42,4 тис. грн. В 2021 році обсяг дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги ТОВ «Кондитерський цех» знизився, в порівнянні з 2020 роком, на 33,23 % або на 21,7 тис. грн і склала 43,6 тис. грн, що є позитивною динамікою та свідчить про покращення управління обіговими коштами (рис. 2.3).

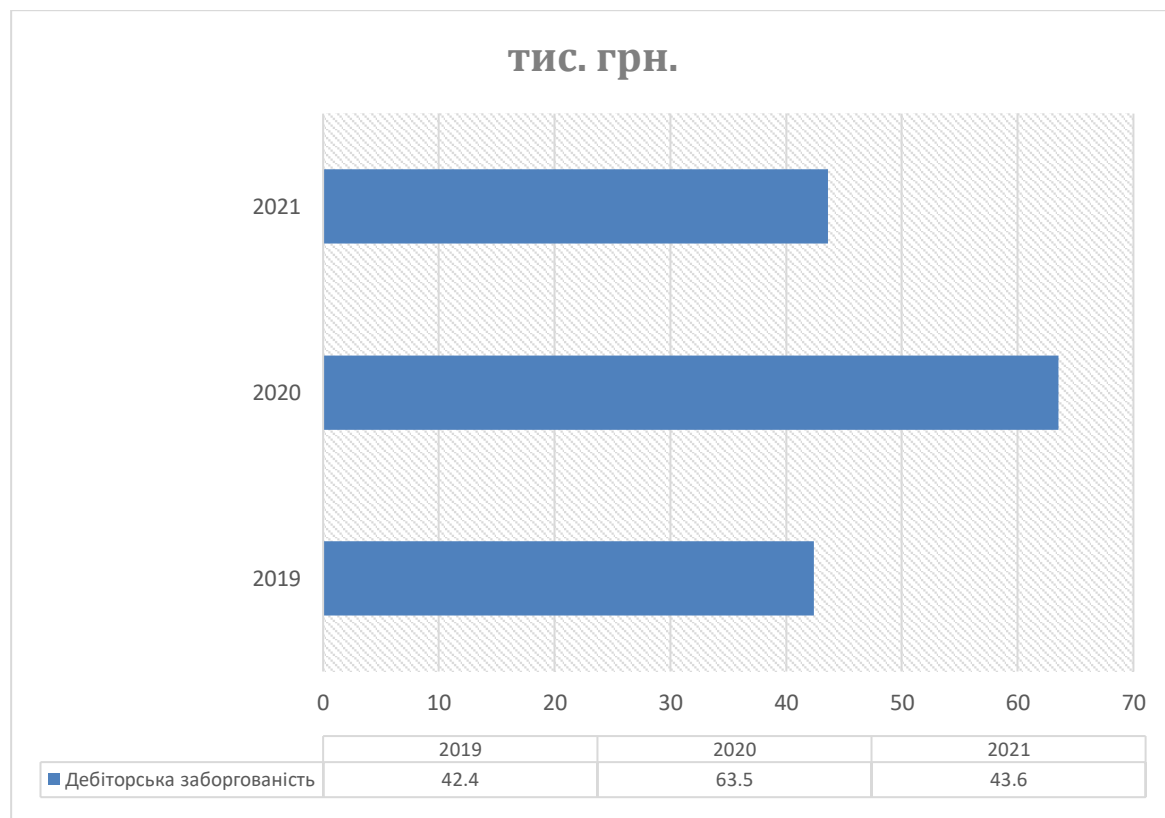

Рис. 2.3. Динаміка дебіторської заборгованості за товар, роботи, послуги ТОВ «Кондитерський цех» у 2019-2021 роках

Джерело: побудовано автором за даними звітності підприємства

Як бачимо з рис. 2.3. дебіторська заборгованість в 2019-2020 роках за розрахунками з бюджетом була на рівні нульового значення. В 2021 році даний показник зріс, в порівнянні з 2019 роком на 400 грн та склав 0,4 тис. грн, що свідчить про оптимізаційну кредитну політику підприємства.

В 2021 році обсяг грошових коштів та їх еквівалентів в порівнянні з 2019 роком збільшився на 55,2 % і склав 20,8 тис. грн. Загальний обсяг оборотних активів ТОВ «Кондитерський цех» в 2019 році склав 63,4 тис. грн. В 2020 році в порівнянні з 2019 року, загальна сума оборотних активів збільшилась на 52,52 % та склала 96,7 тис. грн. В 2021 році в порівнянні з 2019 роком, обсяг оборотних активів досліджуваного підприємства знизився на 2,9 % та склав 93,9 тис. грн, що відображено на рис. 2.4.

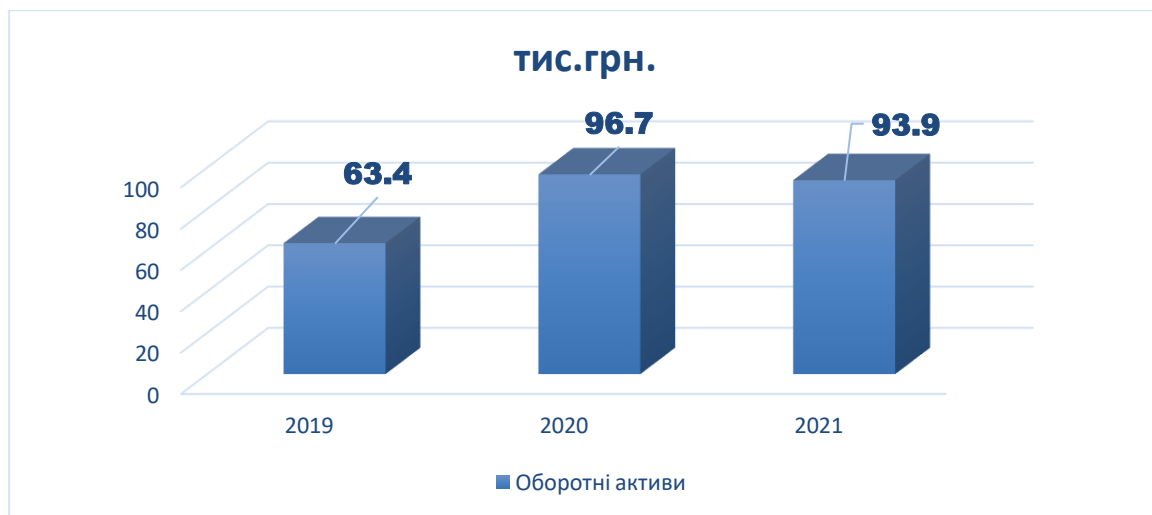

Рис. 2.4. Динаміка оборотних активів ТОВ «Кондитерський цех» у 2019 - 2021 роках

Джерело: побудовано автором за даними звітності підприємства

В 2020 році в порівнянні з 2019 роком, активи досліджуваного підприємства зросли на 46,84 % та склали 104,4 тис. грн. Загальний обсяг активів ТОВ «Кондитерський цех» в 2019 році склав 71,1 тис. грн. В 2021 році, в порівнянні з 2020 роком, загальний обсяг активів ТОВ «Кондитерський цех» знизився на 2,68 % та склав 101,6 тис. грн. Динаміку активів ТОВ «Кондитерський цех» в 2019-2021 роках відображено на рис. 2.5.

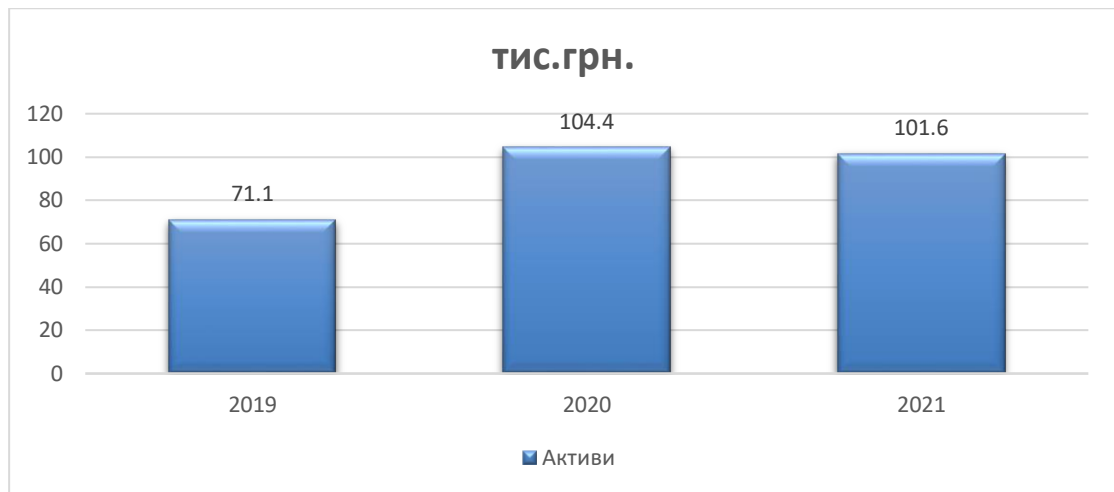

Рис. 2.5. Динаміка активів ТОВ «Кондитерський цех» у 2019-2021 роках

Джерело: побудовано автором за даними підприємства

З проведеного дослідження, можна зробити висновки, що ТОВ «Кондитерський цех» треба переглянути власну кредитну політику, що дасть можливість зменшити дебіторську заборгованість та забезпечити зростання обігових коштів підприємства.

В табл. 2.4. наведено аналітичну оцінку динаміки основних статей капіталу ТОВ «Кондитерський цех» в 2019-2021 роках.

Таблиця 2.4.

Аналіз динаміки капіталу ТОВ «Кондитерський цех», тис.грн.

Показник	2019	2020	2021	Відхилення ми 2021/2019	
				абсол., тис. грн.	відносне, у %
Зареєстрований капітал	26,2	26,2	26,2	-	-
Додатковий капітал підприємства	2,5	2,5	2,5	-	-
Резервний капітал	6,0	6,0	6,0	-	-
Нерозподілений прибуток	19,4	22,8	23,9	4,5	23,2
Усього власного капіталу підприємства	54,1	57,5	58,6	4,5	8,3
Поточна кредиторська заборгованість за	0	0	3,5	3,5	0

товари, роботи, послуги					
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	4,0	6,9	4,5	0,5	12,5
Інші поточні зобов'язання	13,0	40,0	35,0	22	169,2
Усього поточних зобов'язань	17,0	46,9	43,0	26	152,9
Баланс	71,1	104,4	101,6	30,5	42,9

Джерело: складено та розраховано за даними звітності ТОВ «Кондитерський цех»

Протягом періоду, що аналізується, зареєстрований капітал ТОВ «Кондитерський цех» не змінювався та складав 26,2 тис. грн. Додатковий та резервний капітал досліджуваного підприємства мав стабільне та стійке значення і склав 2500 грн та 6000 грн. відповідно. В 2019 році нерозподілений прибуток становив 19,4 тис. грн. В 2020 році обсяг нерозподіленого прибутку зріс на 17,53 % та становив 22,8 тис. грн. В 2021 році, в порівнянні з 2020 роком, обсяг нерозподіленого прибутку ТОВ «Кондитерський цех» незначно зріс на 4,82 % та становив 23,9 тис. грн.

Як свідчать результати проведеного аналізу, загальний обсяг власного капіталу підприємства в 2019 році становив 54,1 тис. грн. В 2020 році, в порівнянні з 2019 р., обсяг власного капіталу підвищився на 6,28 % та становив 57,6 тис. грн. В 2021 р., в порівнянні з 2020 р., обсяг власного капіталу підвищився на 1,91 % та становив 58,6 тис. грн., що є позитивною динамікою.

Таким чином, зазначимо, що становище ТОВ «Кондитерський цех» стабільне завдяки збільшенню обсягу нерозподіленого прибутку, який безпосередньо спрямовується на розвиток господарської діяльності. Досліджуване підприємство віддає перевагу такому джерелу фінансування діяльності як власні кошти, що характеризує позитивну динаміку з позиції фінансової стабільності та незалежності ТОВ «Кондитерський цех».

2.2. Оцінка поточного стану платоспроможності підприємства

Оцінка поточного стану платоспроможності підприємства є необхідною не тільки для самого підприємства з метою аналізу фінансового стану, але й для зовнішніх інвесторів. Оцінка платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» проводиться на основі характеристики ліквідності поточних активів, тобто з урахуванням часу, необхідного для перетворення їх у готівку.

Інформаційною базою для проведення оцінки платоспроможності підприємства є звіт про фінансові результати, баланс, звіт про рух грошових коштів, а також інформація за поточними розрахунками.

Відобразимо графічно динаміку показників платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» за 2019-2021 роки (рис. 2.6)

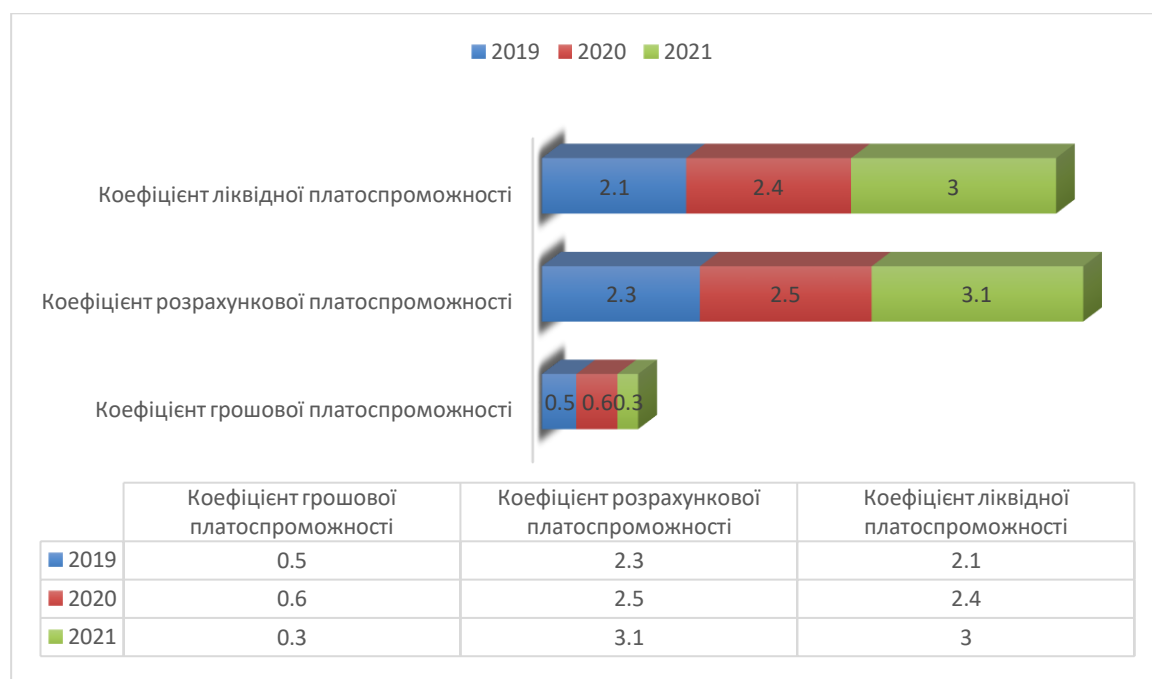

Рис. 2.6. Динаміка показників платоспроможності

Джерело: побудовано автором за даними звітності підприємства

Як бачимо за даними рис. 2.6., що показники платоспроможності підприємства мають однозначну тенденцію крім показника грошової платоспроможності, який протягом 2019-2020 років зростав, а потім у 2021

році навпаки його значення суттєво знизилось. Тенденція значення коефіцієнта розрахункової платоспроможності оцінюється як позитивна. На кінець 2019-2021 років значення показника поступово зростало, що свідчить про деякі покращення в роботі ТОВ «Кондитерський цех». Така ж сама динаміка спостерігається й тенденції зміни показника ліквідної платоспроможності. У період з 2019 по 2021 рр. значення зросло і вони знаходились у межах нормативного показника. Отже, всі три показники платоспроможності показують нам, що досліджуване підприємство відповідає параметрам, які необхідні для здійснення кредитних та інших відносин.

Відтак, відмітимо, що до основних індикаторів оцінювання господарської діяльності ТОВ «Кондитерський цех» належать оцінювання стану підприємства, який було здійснено в попередньому підрозділі випускної кваліфікаційної роботи, платоспроможності, фінансової стійкості, ліквідності та рентабельності. В табл. 2.6. динаміку показників фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності.

Таблиця 2.6.

Динаміка показників рівня фінансової стійкості, ліквідності та платоспроможності

Показники	Роки			Відхилення
	2019	2020	2021	2019/2021
Коефіцієнт платоспроможності (автономії, фінансової незалежності)	0,76	0,55	0,58	-0,12
Коефіцієнт фінансування	0,31	0,81	0,73	0,42
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,86	0,87	0,87	0,01
Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності)	3,73	2,06	2,18	-1,55
Коефіцієнт термінової (швидкої) ліквідності	2,88	1,84	1,68	-1,2
Коефіцієнт абсолютної	0,39	0,23	0,48	0,09

ліквідності				
-------------	--	--	--	--

Джерело: розраховано автором за даними звітності підприємства

За період 2019- 2021 років значення показників ліквідності ТОВ «Кондитерський цех» як підвищуються, так і зменшуються. Зниження даних показників спостерігається в 2020-2021 роках. Коефіцієнт покриття (поточної ліквідності) в 2019 році складав 3,73, що показує покриття поточних зобов'язань є високоліквідними оборотними активами та становлять 373 %, це характеризує достатню миттєву грошову платоспроможність досліджуваного підприємства. В 2020 році значення цього показника знизилось на 1,67 і становило 2,06. В 2021 році коефіцієнт поточної ліквідності ТОВ «Кондитерський цех» підвищився в порівнянні з 2020 роком на 0,12 і становив 2,18. Показники поточної ліквідності в 2020-2021 роках були в межах нормативного значення, що свідчить про достатність оборотних активів досліджуваного підприємства для покриття поточних зобов'язань, а у структурі даних активів переважають запаси, що вважаються найбільш ліквідними з оборотних активів (рис. 2.7).

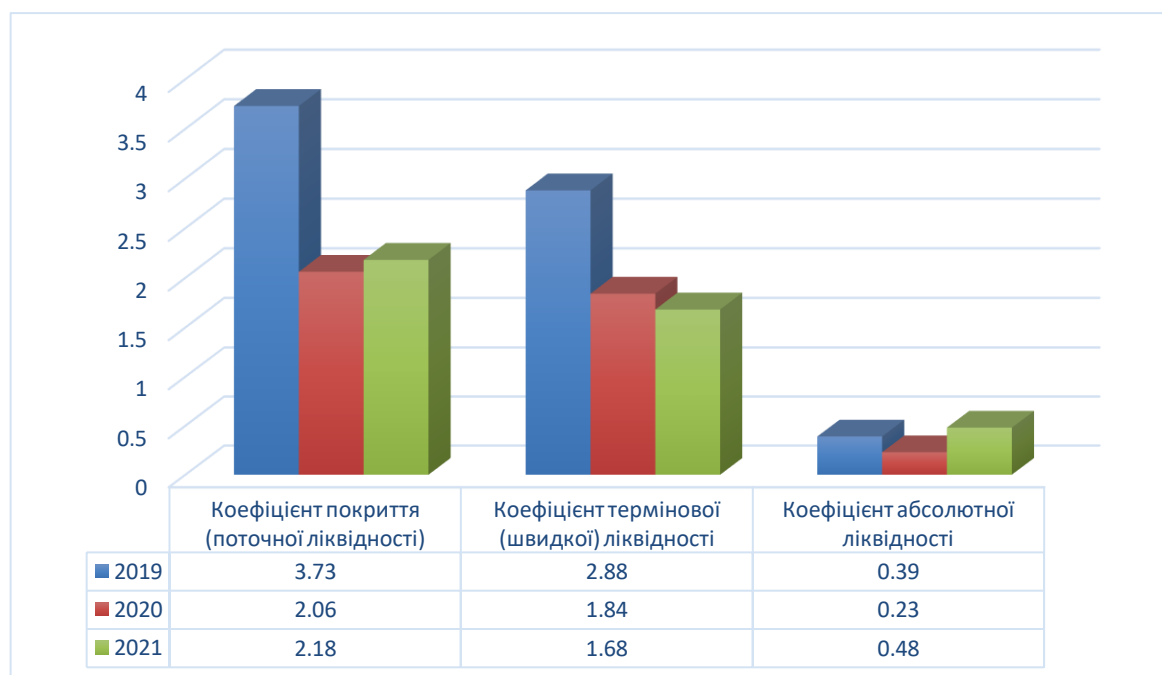

Рис. 2.7. Динаміка показників ліквідності ТОВ «Кондитерський цех» за 2019-2021 роки

Джерело: побудовано автором за даними звітності підприємства

Коефіцієнт термінової (швидкої) ліквідності досліджуваного підприємства в 2019 році склав 2,88. Тоді як в 2020 році цей показник знизився в порівнянні з 2019 роком на 1,04 і мав значення 1,84. В 2021 році показник швидкої ліквідності знизився, в порівнянні з 2020 роком, на 0,16 і становив 1,68. За результатами проведеного дослідження коефіцієнт швидкої ліквідності ТОВ «Кондитерський цех» перевищує межі нормативного значення в 2019-2021 роках. На збільшення показника вплинуло зниження запасів підприємства та зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги. Це свідчить про схильність підприємства до кризового стану, так як оборотних активів не достатньо для погашення поточних зобов'язань. В 2019 році показник абсолютної ліквідності становив 0,39. В 2020 році його значення знизилось на 0,16 та становило 0,23. Тоді як в 2021 році в порівнянні з 2020 роком, показник абсолютної ліквідності досліджуваного підприємства зросло на 0,25 і становило 0,48. Значення показника абсолютної ліквідності перевищувало нормативне значення в 2019-2021 роках.

Отже, необхідно зазначити про те, що в цілому досліджуване підприємство ліквідне й в разі потреби може розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Наступними показниками, які розглянемо є показники фінансової стійкості та платоспроможності. Показники фінансової стійкості та платоспроможності досліджуваного підприємства в 2019-2020 роках перебувають в межах нормативних, раціональних значень, що свідчить про позитивну динаміку та фінансову міцність підприємства.

Коефіцієнт автономії (фінансової незалежності) досліджуваного підприємства в 2019 році був 0,76. В 2020 році в порівнянні з 2019 роком, цей показник знизився на 0,21 і склав 0,55. В 2021 році показник автономії зріс на 0,03 і склав 0,58. Показник автономії або фінансової незалежності показує, що ТОВ «Кондитерський цех» фінансує свою діяльність за рахунок власних

коштів, бо це є основне джерело фінансування. Тобто в 2019 році власними коштами було покрито 76 % активів підприємства, в 2020 році – 55 %, а в 2021 році – 58 %, що є не зовсім сталою тенденцією.

Тобто, частка власного капіталу у валюті балансу підприємства знижується. Зменшення коефіцієнта свідчить про практично незначне зменшення рівня фінансової незалежності ТОВ «Кондитерський цех». Але при цьому варто відмітити, що ризик кредиторів є мінімальним і досліджуване підприємство може покрити свої зобов'язання за рахунок власних фінансових джерел. Чим вищим є значення даного показника, тим вищим є рівень фінансової стійкості ТОВ «Кондитерський цех» і тим воно є більш незалежним від зовнішніх джерел фінансування.

Показник фінансування досліджуваного підприємства в 2019 році був в межах встановленого нормативного значення та становив 0,31. В 2020 році в порівнянні з 2019 роком, показник фінансування підвищився на 0,5 і склав 0,81. В 2021 році цей показник знизився на 0,08 і склав 0,73. Це свідчить про високий рівень фінансової незалежності підприємства від кредиторів (рис. 2.8).

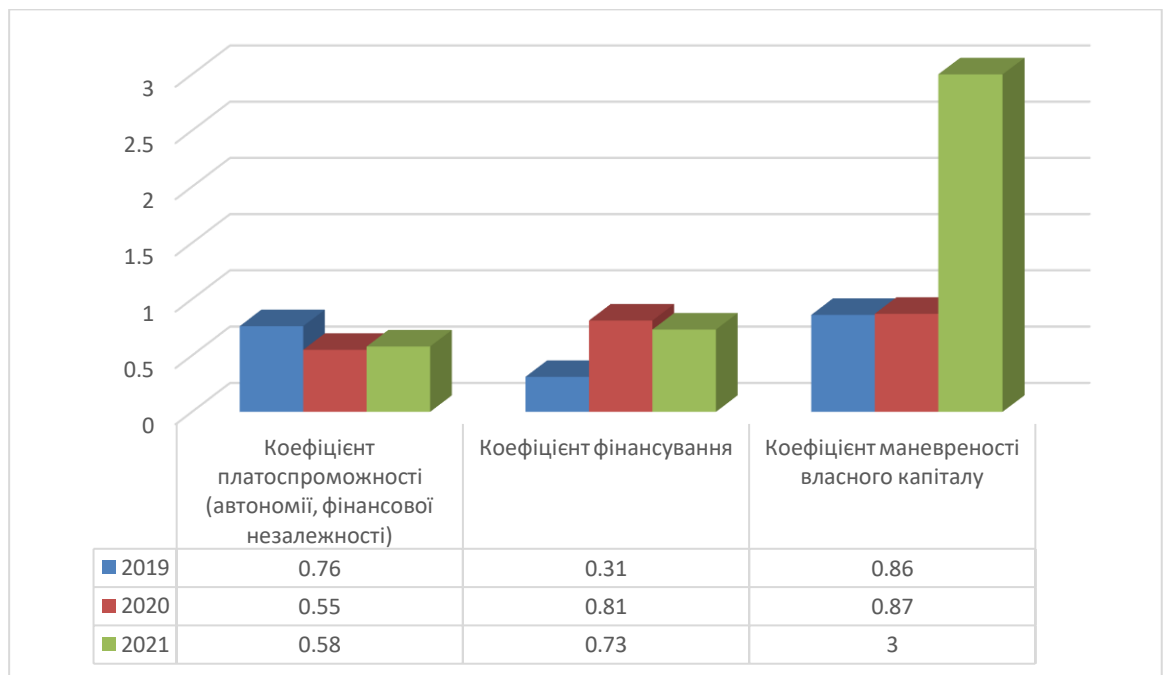

Рис. 2.8. Динаміка показників фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» за 2019-2021 роки

Джерело: побудовано автором за даними звітності підприємства

На основі проведеного фінансового аналізу та узагальнення результатів показників платоспроможності та фінансової стійкості ТОВ «Кондитерський цех», необхідно зазначити, що позитивно діяльність підприємства характеризує процес зростання виручки від реалізації продукції, а також відповідна позитивна тенденція коефіцієнтів платоспроможності за аналізований період.

Особливу увагу необхідно звернути на значення показника фінансової залежності ТОВ «Кондитерський цех», зростання якого є передумовою для зменшення рівня економічної безпеки підприємства. В той же час, протягом 2019-2021 років, позитивну тенденцію мають показники фінансової стабільності за рахунок показника фінансової незалежності від зовнішніх джерел фінансування та коефіцієнту автономії власного капіталу.

Показники фінансової стійкості та платоспроможності досліджуваного підприємства перебувають в межах нормативних значень. Протягом 2019-2021 рр. показники ліквідності, фінансової стійкості погіршуються в 2021 році але не виходять за межі нормативних значень. В цілому по підприємству можна зазначити, що значення ліквідності, фінансової стабільності та платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» свідчать про відносно стабільну, ефективну, результативну діяльність підприємства, незважаючи на вплив зовнішніх та внутрішніх факторів.

Висновки до розділу 2.

Провівши дослідження оцінки платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» зроблено наступні висновки: показники досліджуваного підприємства відповідають нормативному значенню протягом 2019-2021 років, спостерігаємо позитивну динаміку до підвищення ліквідності і покращення платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех», що

є наслідком зростання суми наявних грошових коштів. Фінансовий стан підприємства постійно змінювався, але не суттєво. На кінець аналізованого періоду досліджуване підприємство є абсолютно фінансово стійке, платоспроможне, ліквідне та кредитоспроможне, що є позитивною тенденцією.

РОЗДІЛ 3.

ГОЛОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «КОНДИТЕРСЬКИЙ ЦЕХ»

3.1. Обґрунтування та розроблення оптимізаційної системи управління платоспроможністю підприємства

Обґрунтування та розроблення системи управління платоспроможністю підприємства ТОВ «Кондитерський цех» здійснювались через припущення, що такі системи необхідно розробляти в контексті єдиної системи економічної безпеки та вдосконалення шляхів покращення управління платоспроможністю підприємства. Однак наявність військового

стану в країні, сучасна негативна світова фінансова ситуація вимагають переглянути підходи до питань оптимізаційних заходів фінансового стану підприємства [31].

Поряд із цим, створення системи оптимізаційних заходів фінансового стану ТОВ «Кондитерський цех» на засадах управління його платоспроможністю передбачає врахування сукупності об'єктивних і суб'єктивних явищ господарської діяльності, які є передумовами для побудови такої оптимізаційної системи. Вагомими причинами створення системи оптимізаційних заходів фінансового стану підприємства можуть бути:

- управління факторами та умовами, які впливають на рівень фінансового стану;
- потреба в своєчасній ідентифікації, попередженні та нейтралізації фінансових загроз та невизначеності;
- забезпечення фінансової стійкості в майбутньому періоді;
- зростання обсягів операційної діяльності та розширення масштабів господарювання;
- зростання рівня платоспроможності та надійності;
- ефективне управління фінансовим забезпеченням господарської діяльності ТОВ «Кондитерський цех»;
- зростання рівня прибутковості фінансово-господарської діяльності;
- підвищення рівня капіталізації та вартості ТОВ «Кондитерський цех».

Зазначені причини в сукупності впливають на змогу створення системи безпеки ТОВ «Кондитерський цех» на засадах управління його платоспроможністю.

Необхідно зазначити, що система управління платоспроможністю ТОВ «Кондитерський цех» повинна включати в себе такі структурні елементи (підсистеми) [20]:

– управління, що забезпечує збір та аналітична оцінка інформації про заходи забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості, моніторинг та прогнозування умов невизначеності, загроз, небезпек втрати платоспроможності та індикаторів фінансової стійкості, розробку та впровадження відповідних заходів щодо підтримки платоспроможності на належному рівні;

– контролінгу, яка забезпечує об'єднання, організацію, інтеграцію та координацію всіх фаз управління платоспроможністю підприємства;

– планування, яка відповідає за оперативну реалізацію запланованих дій, планування корпоративних ресурсів, оцінку ефективності запобігання потенційної шкоди від непербачуваних обставин, планування комплексу заходів із забезпечення платоспроможності, бюджетування практичної реалізації пропонованого комплексу заходів;

– аналізу, яка відповідає за ефективність використання наявних фінансових ресурсів, аналіз потенційних загроз втрати платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех»;

– інформаційного забезпечення, яке відповідає за об'єктивність інформації щодо конкурентів, фінансову звітність, оцінку товарів замінників, результати моніторингу операцій на ринку збуту продукції тощо.

Слід відмітити, що сформований методичний базис до використання оптимізаційних підходів у площині забезпечення ефективності управління платоспроможністю ТОВ «Кондитерський цех» включає в себе:

– механізми ефективного управління платоспроможністю (механізм управління структурою капіталу, механізм формування та реалізації фінансової політики, механізм управління фінансовими ризиками тощо);

– сталий прикладний інструментарій фінансового управління (тобто, вже відомий науковій спільноті та практикам, фінансовий прогноз, бюджет грошових коштів, фінансовий план, інвестиційний проект, інноваційний проект, кредитна угода, платіжний календар, план фінансової санації тощо);

- важелі впливу на рівень фінансової стійкості підприємства (фонд оплати праці, орендна плата, капітал, активи, чинники виробництва, ціна, витрати, дивіденди, обсяг продажу, зобов'язання та ін.).

Враховуючи оптимізаційні заходи управління платоспроможністю, можна зазначити, що платоспроможність відіграє вагомую роль при формуванні зваженої стратегії підприємства та фінансової політики з управління, бо недостатній рівень платоспроможності та ліквідності означатиме відсутність вільного вибору дій керівництва ТОВ «Кондитерський цех», потребу в інтенсивному продажу довгострокових вкладень і активів підприємства, що погіршує фінансовий стан його взаємовідносин зі споживачами, постачальниками, банківськими установами, кредиторами, державою [11].

З проведеного аналізу, можна констатувати, що для зростання рівня платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» необхідно наступне:

- проведення аналітичної оцінки та моніторингу формування виробничих запасів підприємства. Для цього потрібно оптимізувати процеси планування забезпечення сировиною, матеріалами тощо, а також затрати матеріальних ресурсів шляхом використання інноваційних технологій керування запасами й витратами;

- забезпечити повноцінне фінансування поточної фінансової та господарської діяльності підприємства;

- розробка складських норм запасів сировини, матеріалів, напівфабрикатів установа інноваційних норм витрати сировини та матеріалів;

- збільшити реальну вартість активів та розширити обсяг робочого капіталу підприємства;

- збільшити ефективність використання та формування раціональної структури капіталу підприємства;

– розширити обсяг діяльності підприємства та охопити нові ринки збуту.

Першочерговим завданням у покращанні платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» є пошук найкращого співвідношення власного і позикового капіталу, що забезпечило б мінімальний фінансовий рівень ризику за максимальної прибутковості. Оптимізація ліквідності та платоспроможності підприємства реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стійкості – системи заходів, які спрямовані, з одного боку, на зниження фінансових зобов'язань, а з іншого, на зростання грошових активів, які забезпечують ці зобов'язання.

Фінансові зобов'язання ТОВ «Кондитерський цех» може знизити за рахунок: зменшення рівня умовно-змінних витрат; зниження суми постійних витрат (в тому числі витрат на утримання управлінського персоналу); продовження строків кредиторської заборгованості за товарними операціями. Підвищити суму грошових активів підприємству можна за рахунок: оптимізації запасів товарно-матеріальних цінностей (шляхом встановлення нормативів товарних запасів методом техніко – економічних розрахунків); прискорення оборотності дебіторської заборгованості (шляхом скорочення термінів надання комерційного кредиту); розробки стратегічних та операційних фінансових планів; планування раціонального співвідношення власного та позикового капіталу.

Серед багатьох різних заходів, що сприяють зростанню платоспроможності й підтримувannya результативної господарської діяльності, виділяють наступні:

- 1) зміна складу керівників підприємства та стилю управління;
- 2) інвентаризація активів підприємства;
- 3) зниження витрат підприємства, оптимізація дебіторської заборгованості;
- 4) обґрунтування необхідної кількості персоналу;
- 5) продаж незавершеного будівництва;

- 6) продаж зайвого устаткування, матеріалів і залишків товарів;
- 7) реструктуризація боргів перетворенням короткострокової заборгованості на довгострокові позики або іпотеки;
- 8) запровадження інноваційної технології, механізації та автоматизації виробничої діяльності;
- 9) удосконалення організації праці;
- 10) проведення капітального ремонту, модернізації основних засобів, заміни застарілого обладнання [3].

На нашу думку, необхідно виділити наступні резерви відновлення та зростання платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» є:

- запровадження прогресивної технології і автоматизації виробництва;
- продаж зайвого устаткування, матеріалів і залишків готової продукції;
- вирішення проблеми енергоспоживання та енергозбереження, враховуючи сучасні реалії війни;
- використання інноваційних ефективних технологій;
- підвищення валового прибутку за рахунок зниження витрат.

Досить узагальнені напрями підвищення платоспроможності пропонують застосовувати такі науковці як Е. Соколова, Г. Чернявська, вони стверджують, що «платоспроможність можна збільшити на підприємстві, якщо постійно проводити різноманітні заходи, що сприяють зростанню ліквідності активів та усувають причини зменшення платоспроможності. Це підвищення у складі активів підприємства частки оборотних активів, підвищення частки ліквідних оборотних активів, прискорення оборотності активів» [8, с. 335]. Підсумовуючи пропозиції науковців щодо напрямів ефективного зростання платоспроможності, можна зазначити, що головними шляхами забезпечення платоспроможності є ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, збалансованість активів та пасивів підприємства, взаємоузгодженість планів виробництва та продажу продукції з урахуванням ринкової специфіки господарської діяльності підприємства та міжнародного досвіду.

3.2. Основні складові та ефективність системи управління платоспроможністю підприємства

Ефективність функціонування будь-якого підприємства безпосередньо пов'язана із забезпеченням його фінансової стійкості шляхом підтримки абсолютної ліквідності та платоспроможності. Проте в сучасних умовах вагомою проблемою результативної діяльності підприємств України є відсутність такої комплексної оцінки платоспроможності та абсолютної ліквідності, яка б дійсно давала можливість керівництву виявляти слабкі сторони та приймати правильні і точні управлінські рішення. Без оцінювання ступеня ліквідності підприємства аналітична оцінка його фінансового стану буде недостатньою, що не дозволить зробити обґрунтовані висновки про сучасний стан та перспективи розвитку такого підприємства. Показники ліквідності дають можливість проаналізувати та оцінити фінансовий стан підприємства, діагностувати його платоспроможність, усунути недоліки для того, щоб в майбутньому стабільно формувати діяльність та бути привабливим для потенційних інвесторів [22, с. 88].

Необхідність в аналізі ліквідності балансу виникає в ринкових умовах у зв'язку з необхідністю оцінки кредитоспроможності досліджуваного підприємства. Ліквідність балансу інтерпретується як ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, термін перетворення яких в грошову форму відповідає строку погашення зобов'язань підприємства. Від рівня ліквідності балансу залежить платоспроможність підприємства.

Головною ознакою ліквідності являється формальне перевищення вартості оборотних активів над короткостроковими пасивами, при чому чим більше це збільшення, тим кращий фінансовий стан має підприємство з позиції ліквідності. Виникає проблема, коли треба відмітити, чи достатньо у підприємства грошових ресурсів для розрахунків з кредиторами, тобто вміння ліквідувати (погасити) заборгованість потенційними засобами. У

даному випадку під ліквідністю розуміємо наявність у підприємства оборотних активів у розмірі, теоретично достатньому для погашення короткострокових зобов'язань[35].

Ліквідність активів – це величина зворотна ліквідності балансу за терміном перетворення активів в грошові кошти. Чим менше потрібно терміну, щоб цей вид активів перетворився у грошову форму, тим вище його ліквідність. Аналіз ліквідності балансу полягає у порівнянні засобів за активом, які згруповані за рівнем їх ліквідності, які розташовані в порядку зниження ліквідності із зобов'язаннями за пасивом, які сформовані за строками їх погашення та розташованих в порядку зростання строків.

Отже, є три рівні платоспроможності підприємства, оцінку яких проводять за допомогою трьох коефіцієнтів, а саме:

- Грошова платоспроможність;
- Розрахункова платоспроможність;
- Ліквідна платоспроможність.

Для достатньо повного відображення фінансового стану необхідно розрахувати показники платоспроможності та проаналізувати їх динаміку (табл. 3.1).

Таблиця 3.1.

Показники платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» за 2019-2021 роки

№	Показник	Роки			Відхилення		Норматив
		2019	2020	2021	2019/ 2020	2020/2021	
1	Коефіцієнт грошової платоспроможності	0,5	0,6	0,3	0,1	-0,2	0,2-0,3
2	Коефіцієнт розрахункової платоспроможності	2,3	2,5	3,1	0,2	0,8	0,8-1

3	Коефіцієнт ліквідної платоспроможності	2,1	2,4	2,6	0,3	0,5	2,0-3,0
---	--	-----	-----	-----	-----	-----	---------

Джерело: розраховано автором за даними підприємства

Із наведених даних табл. 3.1. видно, що коефіцієнт грошової платоспроможності на кінець 2020 року становив 0,6, що порівняно з початком року більше на 0,1, а на кінець 2019 року цей показник дорівнював 0,3, що менше на 0,3 пп, тобто платоспроможність дещо знизилась. Проте показник залишається на достатньо високому рівні та свідчить, що на звітну дату може бути погашено 26,5 короткострокових зобов'язань. Необхідно зазначити, що ТОВ «Кондитерський цех» має достатній рівень платоспроможності, що є позитивним явищем. Коефіцієнт розрахункової платоспроможності на кінець 2020 року становив 2,5, що більше на 0,2 з 2019 роком, а на кінець 2021 року показник становив 3,1, що більше на 0,5 пп. Тобто, якщо на покриття платіжних зобов'язань підприємства взяти крім грошових ресурсів ще й грошові ресурси в розрахунках готову продукцію, дебіторську заборгованість та інші активи, які реально можна реалізувати, то на кінець 2021 р. платіжні засоби на 313,5% покривали би платіжні зобов'язання. Це означає, що позитивні тенденції фінансового стану підприємства спостерігаються в аналізованому періоді. Коефіцієнт ліквідної платоспроможності на кінець 2020 року дорівнював 2,4, що порівняно з початком року більше на 0,2 пп, а на кінець 2021 року коефіцієнт становив 2,6 (нормативне значення – 2,0-3,0), що вказує на сприятливу динаміку на ТОВ «Кондитерський цех».

З метою покращення управління платоспроможністю на підприємстві потрібно постійно здійснювати:

- 1) систематичний аналіз господарської та фінансової діяльності підприємства;
- 2) оптимізація витрат підприємства;
- 3) оптимізаційна політика розподілу прибутку;
- 4) розробку стратегії фінансової політики підприємства [16].

Для проведення постійного і системного аналізу діяльності підприємства необхідно швидко, об'єктивно збирати та обробляти, зазвичай, досить великі масиви фінансових даних. Цю функцією на підприємствах будь-якої форми власності виконує система бухгалтерського обліку. Необхідно зазначити, що інформаційною базою для аналізу платоспроможності підприємства, та подальшого управління є, в основному, його фінансова звітність (рис.3.1.).

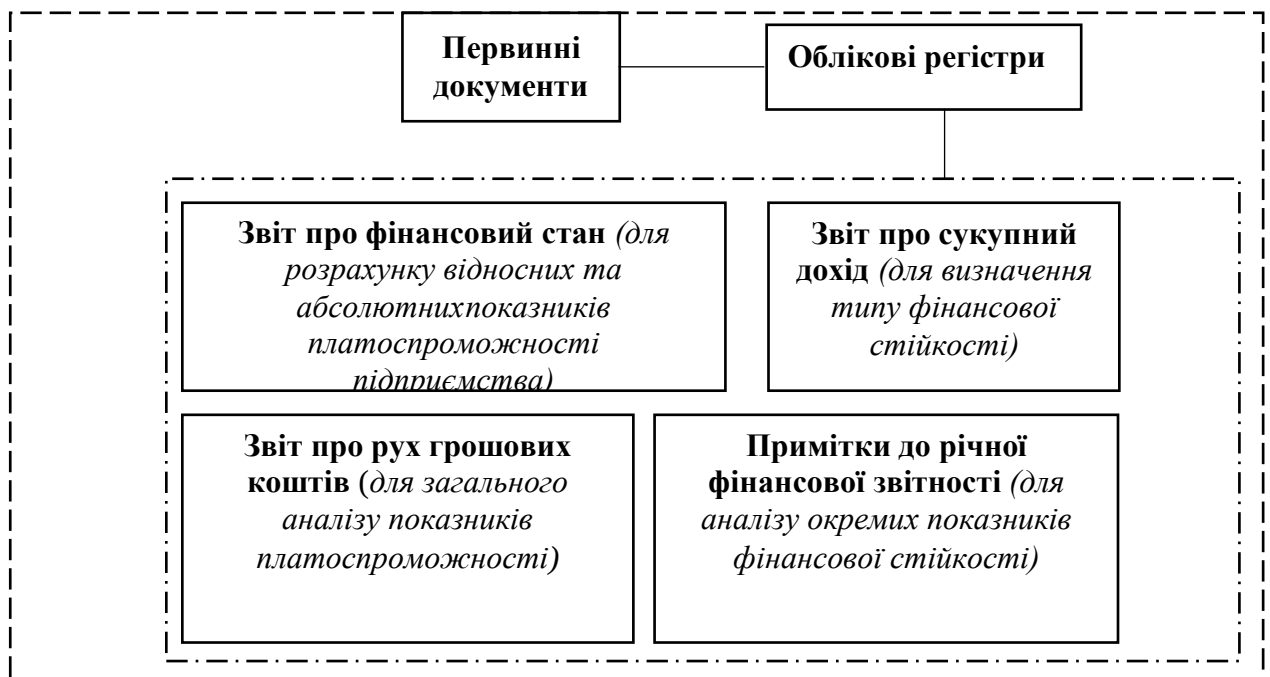

Рис. 3.1. Інформаційне забезпечення платоспроможності підприємства ТОВ «Кондитерський цех»

Джерело: побудовано автором за даними [24]

Для кожного окремо взятого виробничого підприємства інформаційне забезпечення матиме ознаки індивідуальності, але при цьому потрібні методологія процесу формування інформації, загальні теоретичні положення, розробка яких забезпечить можливість вибору з наявних альтернатив найбільш обґрунтованого варіанта для конкретного підприємства.

Щодо політики управління платоспроможністю на підприємстві, вона має включати наступні заходи:

- внесення в договір пункту про санкції за порушення умов співпраці;
- орієнтація на більше число дебіторів для мінімізації ризику несплати одним або декількома великими дебіторами;
- встановлення ліміту на максимальну суму кредиту, а також термінів, на які кредити будуть надані;
- слідкування за співвідношенням дебіторської і кредиторської заборгованості;
- надання знижок дебіторам за умови дострокового погашення позики;
- страхування ризикової діяльності;
- оцінка ділової репутації і платоспроможності дебіторів;
- створення резерву безнадійних боргів;
- створити спеціальний підрозділ для регулювання дебіторської заборгованості, або скористатись послугами компаній, які надають аутсорсинг [43].

В умовах дефіциту грошових коштів ТОВ «Кондитерський цех», коли довгострокові зовнішні джерела фінансування є досить обмеженими й найчастіше майже не доступними, а внутрішніх не вистачає для забезпечення нормального функціонування, підприємства змушені приділяти особливу увагу управлінню кредиторською й дебіторською заборгованістю.

Діагностика дебіторської заборгованості починається з аналітичної оцінки обсягу дебіторської заборгованості підприємства на основі визначення показника відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість, який розраховується за наступною формулою:

$$ARR = \frac{AR}{TCA} \quad (3.1.)$$

Середній термін оплати рахунків дебіторів, в днях - один з найважливіших структурних елементів аналізу дебіторської заборгованості.

Середній строк оплати рахунків дебіторів (debtor days) або період обороту дебіторської заборгованості (collection period) показує середнє число днів, яке необхідне для стягнення (інкасування) заборгованості і розраховується за наступною формулою:

$$DSO = \frac{AR}{NS} * 365 , \quad (3.2.)$$

При розрахунку необхідно взяти середнє значення дебіторської заборгованості за розрахунковий період для ліквідації пікових значень - їх використання може призвести до появи «псевдо екстремумів», які відомі виникненням ризику щодо тенденцій розвитку підприємства. Динаміку зміни коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості часто застосовують при визначенні обґрунтованості знижки за ранні платежі [9, с. 33].

Таблиця 3.2

**Діагностичний аналіз дебіторської заборгованості ТОВ
«Кондитерський цех»**

Показник	Рік			Відхилення (+;-) 2021	
	2019	2020	2021	2019	2020
ARR (тис. грн.)	0,36	0,40	0,18	-0,18	-0,22
DSO (дні)	7	19	33	26	14

Джерело: розраховано автором за даними [7, 36]

З таблиці видно, що показник відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість має динаміку до збільшення. Середній строк оплати рахунків дебіторів зріс на 26 днів. Це означає, що у підприємства з'явилися значні труднощі із стягненням коштів по рахунках дебіторів. Для стягнення дебіторської заборгованості підприємству необхідно 33 дні.

Однією із найважливіших характеристик діяльності підприємств у сучасних умовах є платоспроможність, адже нині діяльність вітчизняних підприємств значною мірою ускладнюється тривалою кризою неплатежів,

збільшенням дебіторської та кредиторської заборгованості, скороченням виробництва, гострим дефіцитом фінансових коштів.

Висновки до розділу 3.

Аналіз ефективності управління платоспроможності в системі господарської діяльності ТОВ «Кондитерський цех» підтвердив необхідність регулярного проведення оцінки рівня фінансової стійкості підприємства за різними групами показників, що надасть можливість вчасно реагувати на зниження фінансового стану підприємства, раціонально вибрати напрями зростання результативності своєї діяльності, а також продемонструє, на що слід звернути увагу, дасть змогу вчасно відреагувати на негативну динаміку, що розвиваються в процесі діяльності підприємства. Для вирішення поліпшення фінансового стану ТОВ «Кондитерський цех» за рахунок зростання платоспроможності, необхідно виконати ряд змін, також доповнити фінансове управління маркетинговими інструментами для розширення кола покупців. Також необхідне зростання випуск продукції, також покращити якість продукції, що допоможе збільшити довіру споживачів до підприємства. Також варто більш технологічно переозброїти виробництво та продати застаріле обладнання, і замінити його новим, інноваційним, що дасть можливість ефективніше його використовувати, скорочувати затрати на виробництво одиниці продукції, що дозволить знизити собівартість і збільшити прибуток підприємства.

ВИСНОВКИ

При написанні випускної кваліфікаційної роботи сформульовані пропозиції щодо підвищення ефективності управління платоспроможністю підприємства ТОВ «Кондитерський цех».

Розкрити на основі аналізу економічної літератури щодо сутнісної характеристики поняття «платоспроможність підприємства» та систематизації думок науковців, в роботі узагальнено основні підходи до вивчення економічної сутності платоспроможності. Однією із головних характеристик діяльності підприємства у сучасних умовах господарювання є платоспроможність, адже нині діяльність вітчизняних компаній значною мірою ускладнюється тривалою кризою неплатежів, військовими діями, зростанням дебіторської та кредиторської заборгованості, зменшенням виробництва, гострим дефіцитом фінансових ресурсів.

Визначити на основі систематизації різних підходів до трактування поняття «платоспроможність», визначення основних факторів впливу, окреслення вагомого інформаційного забезпечення для проведення аналізу стану платоспроможності підприємства була запропонована система взаємовідносин підприємства з його внутрішнім та зовнішнім середовищем з метою вдосконалення управління платоспроможністю та надані рекомендації заходів, що будуть сприяти зростанню платоспроможності й підтримувати ефективної господарської діяльності підприємства.

Досліджено процес управління платоспроможністю підприємства і пропонується розглядати його як цілеспрямовану чітко сформовану діяльність, що охоплює оперативний, поточний та стратегічний рівні та містить велику кількість етапів роботи, починаючи із оцінювання стратегічної фінансової позиції підприємства у формуванні платоспроможності та виділення цільових напрямів її забезпечення та завершуючи моніторингом і контролем за її станом, що потребують високого рівня координації персоналу різних ланок та структурних підрозділів.

Проаналізовано визначальні тенденції розвитку господарської діяльності підприємства ТОВ «Кондитерський цех», яке займається виробництвом шоколадних цукерок, кави, хліба та хлібобулочних виробів, борошняних кондитерських виробів, тортів і тістечок.

Враховуючи наведені результати проведеного дослідження доцільно зазначити, що забезпеченість підприємства ТОВ «Кондитерський цех» грошовими коштами в достатній кількості, а також забезпечення їх належного маневрування впливає на ефективність роботи як підприємства загалом, так і окремих його структурних підрозділів. Аналіз платоспроможності є важливою ланкою процесу управління рухом грошових коштів та забезпечує якісну обробку інформації з метою чергового прийняття управлінських рішень, прогнозування та планування ефективності управління платоспроможністю підприємства.

З проведеного дослідження, необхідно відзначити, що для зростання рівня платоспроможності ТОВ «Кондитерський цех» потрібне наступне:

- проведення аналітичної оцінки та моніторингу формування виробничих запасів підприємства. Для цього потрібно оптимізувати процеси планування забезпечення сировиною, матеріалами тощо, а також затрати матеріальних ресурсів шляхом використання інноваційних технологій керування запасами й витратами;
- забезпечити повноцінне фінансування поточної фінансової та господарської діяльності підприємства;
- розробка складських норм запасів сировини, матеріалів, напівфабрикатів установа інноваційних норм витрати сировини та матеріалів;
- збільшити реальну вартість активів та розширити обсяг робочого капіталу підприємства;
- збільшити ефективність використання та формування раціональної структури капіталу підприємства;
- розширити обсяг діяльності підприємства та охопити нові ринки збуту.

Важливим завданням у покращанні ефективності управління платоспроможністю ТОВ «Кондитерський цех» є пошук найкращого співвідношення власного і позикового капіталу, що забезпечило при

мінімальному фінансовому рівні ризику максимального рівня прибутковості. Оптимізація ліквідності та платоспроможності підприємства реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стійкості – системи заходів, які спрямовані, з одного боку, на зниження фінансових зобов'язань, а з іншого, на зростання грошових активів, які забезпечують ці зобов'язання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ванєва А. Р. Оцінка ліквідності і платоспроможності підприємства. Формування фінансових відносин в Україні. 2019. № 8 (63). С. 52-61.
2. Вдовенко Л. Платоспроможність підприємств: сутність та методика розрахунку показників. Економічний аналіз: збірник наукових праць ТНЕУ. 2012. Вип. 10. Ч. 2. С. 27–29.
3. Вовк В. Ліквідність та платоспроможність: економічна суть та експертна оцінка. Галицький економічний вісник. 2016. № 3. С. 169-173.
4. Воскресенська Т. Дослідження підходів до аналізу грошових коштів підприємств з використанням облікової інформації. Економіка та суспільство. 2021. № 31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-3>.
5. Давиденко Н. М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2017. № 2. С. 36-40.
6. Дворник І.В. Методичні аспекти оцінки платоспроможності й ліквідності сільськогосподарських підприємств. ЕКОНОМІКА. ФІНАНСИ. ПРАВО. 2020. № 3. С. 27-32.
7. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства. Ефективна економіка. 2017. № 3. С. 33-39.
8. Економіка підприємства/Л.Л. Лазебник, В.В. Гурочкіна, Л.В. Слюсарева за заг. ред. Л.Л. Лазебник. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 426 с.
9. Журавльова Ю.Ю. Платоспроможність підприємства та шляхи її забезпечення: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009. 73с.
10. Журавльова Ю. Ю. Сутність платоспроможності підприємства. Фінанси України. 2017. № 1. С. 116-121.
11. Завідна Л. Д. Діагностика фінансового стану підприємства. Економіка та держава. 2018. № 4. С. 99–105.
12. Звітність ТОВ «Кондитерський цех» URL: <https://nomis.com.ua/23364971>.

13. Іваннікова О.В. Аналіз платоспроможності як фактора фінансової стійкості малих підприємств. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит. 2017. Вип. 2 (58). С. 130-136. URL:http://psaejrnl.nau.in.ua/journal/2_58_2017_ukr/22.pdf.
14. Інформація щодо діяльності ТОВ «Кондитерський цех» URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/31479665/
15. Коцеруба Н.В. Інформаційне забезпечення аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2019. Вип. 27. С. 78-21. URL:http://www.visnykeconom.uzhnu.uz.ua/archive/27_1_2019ua/17.pdf
16. Лагун М. І. Методичні аспекти аналізу платоспроможності підприємства. Формування ринкових відносин в Україні. 2018. № 2 (57). С. 53-57.
17. Левкович О. В., Воробйова А. О. Аналітичні основи ліквідності та платоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2022. № 5. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10307>.
18. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.
19. Майборода О.Є., Косарева І.П., Каранда О.М. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства. Молодий вчений. 2017. №3. С. 793-797.
20. Майборода О. Є., Косарева І. П., Лесняк А. О. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. №18. С. 256–260.
21. Марцин В. С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість - основні складові оцінки фінансового стану підприємства. Економіка. Фінанси. Право. 2020. № 7. С. 26-30.
22. Механізми забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств в умовах сталого розвитку [Текст] : монографія / Л. В. Слюсарева. — Суми : Унів. кн., 2020. 322 с.

23. Мних Є. В. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Є. В. Мних, Н. С. Барабаш. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 536 с.
24. Науменкова С. В. Використання методів фундаментального аналізу в процесі оцінки фінансового стану підприємства. Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. 2020. № 12. С. 54-65.
25. Новіченко Л. С. Платоспроможність суб'єкта господарювання: сутність, економічний аналіз та напрями підвищення. Наукові перспективи. 2022. №3 (21). URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3\(21\)-83-93](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-3(21)-83-93).
26. Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства. Актуальні проблеми економіки. 2018. № 6 (156). С. 419-426.
27. Парасій-Вергуненко І.М. Статичний і динамічний підходи до аналізу ліквідності та платоспроможності суб'єктів господарювання. Фінанси України. 2017. № 2. С. 81-95.
28. Підприємництво в епоху глобальних трансформацій: виклики та перспективи розвитку : монографія / [Пашко П. В., Лазебник Л. Л., Кіндзерський Ю. В. та ін.] ; за ред. д.е.н., професора П. В. Пашка та д.е.н., професора Л. Л. Лазебник ; Державна фіскальна служба України ; Університет державної фіскальної служби України. Ірпінь, 2019. С. 164–260.
29. Піжук О. І. Контролінг в управлінні підприємством : навч. посіб. / Піжук О. І., Бодров В. Г., Минчинська І. В. ; за заг. ред. О.І. Піжук; Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т держ. фіск. служби України, 2019. 441 с.
30. Піскульова І. В., Мавріна М. І. Методичні підходи до управління грошовими коштами підприємств: сучасний аспект. Ефективна економіка. 2022. № 1. DOI: <https://doi.org/10.32>.
31. Ремньова Л. М. Управління ліквідністю та платоспроможністю підприємства як складова фінансового менеджменту. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 2 (32). С. 87-95.
32. Сніткіна І.А. Підходи визначення сутності платоспроможності та класифікація факторів впливу. Науковий вісник Ужгородського

Університету. 2019. С. 179-183 DOI: [https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1\(53\).179-183](https://doi.org/10.24144/2409-6857.2019.1(53).179-183).

33. Теницька Н.Б., Гришко Ю.С. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. №5. С. 372-376.

34. Ткаченко І. П. Фінансовий аналіз: консп. лекц.для студ. усіх форм навч. Кам'янське: ДДТУ, 2018. 223 с. [URL:http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl92.pdf](http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl92.pdf).

35. Тринька Л.Я. Фінансовий аналіз: навч. посібник /Л.Я. Тринька, О.В. Іванчук. К.: Алерта. 2014. 768с.

36. Тютюнник Ю. М. Фінансовий аналіз: [навчальний посібник] ; частина I / Ю. М. Тютюнник ; 2-ге вид., перероб. і доп. – Полтава : РВВ ПДАА, 2014. – 358 с.

37. Тяхтій М.П., Сотченко Ю.К., Воробйов О.П. Сутність та методика оцінки платоспроможності суб'єктів господарювання України. Економічний вісник Запорізької ДІА. 2018. Вип. 4 (16). С. 116-120.

38. Швець Ю. О., Мозолєвська А. І. Сучасний стан формування фінансової стратегії промислового підприємства та шляхи її реалізації. Інфраструктура ринку. 2019. №34. С. 235–242.

39. Шергіна Л.А., Домшина Т.Р. Фактори впливу на фінансову стійкість і платоспроможність підприємства в період кризи. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32614233.pdf>

40. Школьник І. О. Фінансовий аналіз. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 368 с. [URL:http://cul.com.ua/preview/fash.pdf](http://cul.com.ua/preview/fash.pdf).

41. Шляга О. В., Шипуля Л. І. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2015. №8. С. 75–81.

42. Яремик Х. Я. Методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства. Ефективна економіка. 2015. №11. С. 110–117.

43. Baden-Fuller Ch. Business Models and Technological Innovation / Ch. BadenFuller, S. Haefliger. Long Range Planning. 2013. Vol. 46. Is. 8.Pp. 419-426.
44. Donaldson, K., Ishii, K. and Sheppard, S., Customer value chain analysis. Research in Engineering Design. 2006. 16(4), pp174-183.
45. Mark W. Johnson. Seizing the White Space: Business Model Innovation for Growth and Renewal. 2009. 210 p.